Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Noddir gan **Lywodraeth Cymru**
Sponsored by **Welsh Government**

Adroddiad effaith 2018-19

Manylion cyswllt

Gofal Cymdeithasol Cymru
South Gate House
Wood Street
Caerdydd
CF10 1EW

Ffôn: 0300 3033 444
Minicom: 029 2078 0680
E-bost: gwybodaeth@
gofalcymdeithasol.cymru

gofalcymdeithasol.cymru

Twitter: @GofCymdeithasol

© 2019 Gofal Cymdeithasol Cymru

Cedwir pob hawl. Ni chaniateir atgynhyrchu unrhyw ran o'r cyhoeddiad hwn, na'i storio mewn system adalw na'i drosglwyddo mewn unrhyw ffurf na thrwy unrhyw gyfrwng heb ganiatâd ysgrifenedig Gofal Cymdeithasol Cymru ymlaen llaw. Dylid anfon ymholiadau am atgynhyrchu y tu allan i'r cwmpas a ganiateir yn benodol gan y gyfraith at Brif Weithredwr Gofal Cymdeithasol Cymru yn y cyfeiriad a nodir uchod.

Dyma ein hail adroddiad effaith fel Gofal Cymdeithasol Cymru. Mae'r adroddiad yn edrych ar rai o'n prif feysydd gwaith yn 2018-19, ac mae'n dangos sut yr ydym wedi gweithio gyda phobl a sefydliadau i gefnogi'r gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru.

Fe welwch gysylltiadau yn yr adroddiad a fydd yn mynd â chi i adroddiadau manylach ar y gwaith. Os hoffech chi gael mwy o wybodaeth, ewch i: gofalcymdeithasol.cymru

Cynnwys

Cyflwyniad....4

Gofal cymdeithasol yng Nghymru....5

Ymgysylltu a chyfathrebu....6

Darparu hyder i'r cyhoedd....7

Datblygu'r gweithlu....10

Arwain a chefnogi gwelliant....14

Edrych ymlaen i 2019-20....16

Cyflwyniad

Rydym yn ein hail flwyddyn o gyflawni yn erbyn ein cynllun strategol 2017-22. Rydym wedi cynnwys trosolwg o rai o'n gwaith yn yr adroddiad hwn er mwyn rhoi cipolwg ar yr hyn yr ydym wedi'i gyflawni eleni.

Rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol ar ein blaenoriaethau hirdymor i ddylanwadu a chyflawni yn erbyn y weledigaeth ar gyfer gofal cymdeithasol yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar lesiant.

Mae ein gwaith yn cefnogi uchelgeisiau *Cymru Iachach*, sy'n darparu'r weledigaeth hirdymor ar gyfer dull system gyfan, di-dor o ymdrin ag iechyd a gofal cymdeithasol, ac mae hyn wedi fod yn sail i'n gwaith gyda Llywodraeth Cymru ac eraill.

Mae hyn yn cefnogi'r gwaith o weithredu'r deddfwriaeth i weddnewid gofal a chymorth yng Nghymru fel y nodir yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016.

Cafwyd rhai darnau pwysig, dylanwadol a phwerus o waith yn ymwneud â gofal dros y flwyddyn ddiwethaf. Bûm yn ymwneud â Mesur y Mynydd, sef menter unigryw sy'n casglu profiadau pobl o ofal cymdeithasol ledled Cymru. Yr adroddiad terfynol yw'r cyntaf o'i fath ac mae'n taflu goleuni ar y ffordd y mae gofalwyr a phobl sy'n derbyn gofal a chymorth yn teimlo am ofal cymdeithasol.

Ariannwyd Mesur y Mynydd gan Lywodraeth Cymru, ac mae wedi casglu bron i 500 o straeon personol o bob rhan o Gymru am ofal cymdeithasol sy'n datgelu'r berthynas gymhleth, fregus a phwysig sydd gan bobl pan fyddant yn ofalwyr neu sydd angen gofal a chymorth.

Dim ond drwy weithio ag eraill sy'n gwneud ein cyflawniadau'n bosibl ac rydym wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth ac ymgysylltu a gwrando ar farn ein partneriaid, rhanddeiliaid ac unigolion er mwyn llunio a llywio ein gwaith.

Rydym am wybod bod ein gwaith yn gwneud gwahaniaeth i bobl a'u cymunedau yng Nghymru. Rydym wedi dechrau mireinio'r ffordd rydym yn mesur effaith ein gwaith, er mwyn dangos manteision rheoleiddio, safonau a datblygu'r gweithlu wrth wella'r gweithlu gofal cymdeithasol a'r blynyddoedd cynnar. Gall hefyd amlygu sut mae ein gweithgareddau gwella gwasanaeth yn cyfrannu at ddiogelu a gwella llesiant pobl a'u cymunedau.

Sue Evans
Chief Executive
Social Care Wales

Gofal cymdeithasol yng Nghymru

Roedd
161,000
o oedolion yn derbyn gofal yng Nghymru yn ystod 2017-18[1], gostyngiad o 9.7% ers 2016-17

Roedd
16,080
o blant yn derbyn gwasanaethau gofal a chymorth yn 2017-18[2], cynnydd o 1% ers 2016-17

Cynyddodd nifer y plant sy'n derbyn gofal gan awdurdodau lleol 7.7% rhwng mis Mawrth 2017 a mis Mawrth 2018 – cynnydd o 5,995 i 6,405. Cynnydd o 24% ers mis Mawrth 2010[3].

Rhagwelir y bydd gan 500,000 o oedolion 18+ oed salwch tymor hir cyfyngedig yng Nghymru yn 2035[4]

Rhagwelir na fydd 312,000 o oedolion 65+ oed yn gallu rheoli o leiaf un gweithgaredd hunanofal ar eu pennau eu hunain yn 2035[5]

Roedd 4,137 o wasanaethau gofal plant a chwarae rheoledig yng Nghymru ar 31 Mawrth 2018 ac 83,065 o leoedd ar gael yn y gwasanaethau hyn[6]

Roedd 1,936 o wasanaethau gofal dydd i blant wedi'u rheoleiddio yng Nghymru ar 31 Mawrth 2018 a 66,881 o leoedd ar gael yn y gwasanaethau hyn[7]

Roedd 159 o gartrefi plant rheoledig yng Nghymru ar 31 Mawrth 2018 a 729 o leoedd ar gael yn y gwasanaethau hyn[8]

1. Nifer yr oedolion a gefnogwyd yn ystod y flwyddyn
2. Nifer y plant sy'n derbyn gofal a chymorth
3. Nifer y plant sy'n derbyn gofal gan awdurdodau lleol
4. Rhagwelir nifer y bobl 18+ oed a fydd â salwch tymor hir cyfyngol
5. Nifer o bobl a ragwelir na fyddant yn gallu rheoli o leiaf un gweithgaredd hunanofal ar eu pennau eu hunain
6. www.socialcaredata.wales/IAS/themes/regulatedservices/tabular?viewId=2300&geoId=1&subsetId=
7. www.socialcaredata.wales/IAS/themes/regulatedservices/tabular?viewId=2301&geoId=1&subsetId=
8. www.socialcaredata.wales/IAS/themes/regulatedservices/tabular?viewId=2304&geoId=1&subsetId=

Ymgysylltu a chyfathrebu

Mis Ebrill diwethaf, cymeradwyodd y Bwrdd strategaeth ymgysylltu ar gyfer 2018-22 ac, yn dilyn hynny, cynllun gweithgarwch manwl i'w roi ar waith. Canolbwyntiodd y cynllun ar:

- y rhanddeiliaid y dylem ymgysylltu â nhw
- lefel yr ymgysylltu
- y dulliau ar gyfer ymgysylltu a sut y byddent yn cael eu gwerthuso
- canlyniadau dymunol.

Yn ystod y flwyddyn, canolbwyntiwyd yn fwy ar wahanol lefelau o ymgysylltu dwy ffordd yn hytrach na chyflwyno gwybodaeth i'n cynulleidfaoedd drwy gyfathrebu. Rydym wedi canolbwyntio ar ddatblygu partneriaethau a gwneud y gwaith sylfaenol hanfodol er mwyn cynllunio prosiectau mawr, hirdymor.

Mae enghreifftiau'n cynnwys:

- ein gwaith cynnar gydag Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) ar ddatblygu strategaeth gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol
- ein cydweithrediad â Chymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru i drefnu Cynhadledd Genedlaethol Gofal Cymdeithasol 2018
- ein gwaith gyda Chymwysterau Cymru, AaGIC, consortiwm CBAC a City & Guilds, a phartneriaid eraill i ddatblygu a chyflwyno cymwysterau iechyd, gofal cymdeithasol a gofal plant newydd o fis Medi 2019 ymlaen
- cydweithio â'r byrddau diogelu lleol i ddatblygu fersiwn ddigidol o'r gweithdrefnau diogelu cenedlaethol newydd ar gyfer plant ac oedolion
- datblygu cynllun gweithredu ar gyfer y strategaeth ymchwil a datblygu.

Mae ein gwefan yn cyfnodi bron
124,000
o ymweliadau tudalen bob mis

Cyrhaeddodd y tweet a berfformiodd orau
38,818

99,615
adnodd wedi ei lawrlwytho oddi ar y wefan (cyfartaledd o 10,000 bob mis)

Cyrhaeddiad ein neges fwyaf poblogaidd ar Facebook
11,978

Mwy na
4,500
dilynwyr ar Twitter

4,713
defnyddwyr cyfrif Man Dysgu

Rhoi hyder i'r cyhoedd

Rydym am i bobl gael hyder yn y sector gofal cymdeithasol ac yn effeithiolrwydd Gofal Cymdeithasol Cymru

Gweddnewid gofal yn yr 21ain ganrif

Yn ystod y flwyddyn, buom yn parhau i gynnal sgyrsiau gyda'r sector a'n rhanddeiliaid er mwyn gweithredu'r rhaglen gwaith Gweddnewid gofal yn yr 21ain ganrif. Mae'r rhaglen hon yn cefnogi penderfyniad Llywodraeth Cymru y bydd yn rhaid i weithwyr gofal cartref gofrestru gyda ni erbyn 2020 ac y bydd yn rhaid i'r gweithwyr cartrefi gofal i oedolion gofrestru erbyn 2022. Bydd hyn yn golygu bydd 30,000 o weithwyr ychwanegol wedi cofrestru gyda ni. Mae'r estyniad hwn i'r Gofrestr yn rhan o ymrwymiad tymor hir gan Lywodraeth Cymru i gefnogi a gwerthfawrogi'r gweithlu gofal cymdeithasol.

Mae cofrestru yn rhan o'n hymrwymiad parhaus i broffesiynoli'r gweithlu gofal cymdeithasol a chodi statws gweithwyr. Rydym yn cydnabod yr angen i sicrhau bod gennym gweithlu digonol, sy'n barod i wynebu'r heriau newydd, a sydd gyda'r sgiliau priodol a hyder yn eu hymarfer.

Dechreuodd gweithwyr gofal cartref gofrestru gyda ni ym mis Ebrill 2018 ac rydym wedi bod yn gweithio gyda'r sector i sicrhau ein bod yn rheoleiddio ar gyfer gwella. Yn ein hymgynghoriad ar ymestyn y Gofrestr a'n hymgysylltu parhaus â chyflogwyr a gweithwyr, fe ofynnoch i ni:

- ddarparu sioeau teithiol yn lleol ac yn rhanbarthol er mwyn cynorthwyo darparwyr i drafod pwysigrwydd cofrestru gyda'u gweithwyr

- darparu gwybodaeth glir a hygyrch am gofrestru, gan gynnwys canllawiau 'sut i gofrestru' ac egluro'r gofynion a chyfrifoldebau

- ystyried cymorth i'r gweithwyr gofal rhagorol a allai gael anhawster i ennill y cymwysterau newydd, gan barhau i godi safonau ond nid ar draul colli gweithwyr proffesiynol gwerthfawr.

Mewn ymateb, cynhaliwyd mwy na 100 o ddigwyddiadau ledled Cymru gan gyfarfod â mwy na 500 o bobl. Mae'r digwyddiadau wedi amrywio o sesiynau briffio ar gofrestru i sesiynau hyfforddi i gyflogwyr i'w helpu i gefnogi eu staff, yn ogystal â gweithdai lle gwnaeth gweithwyr gofal cartref gais i gofrestru ar y diwrnod. Mae hyn wedi cyfrannu at gynnydd cyson yn nifer y bobl ar y Gofrestr ar ddiwedd y flwyddyn gyntaf o gofrestru gwirfoddol, sy'n arwydd bod y gweithgarwch codi ymwybyddiaeth wedi dod â manteision gwirioneddol. Mae nifer o'r sefydliadau a gymerodd rhan yn y sesiynau hyfforddi wedi rhoi cynlluniau ar waith i gyflwyno cofrestru i'w staff erbyn hyn.

Ynghyd â'r ymgysylltu hwn, cynhyrchwyd amrywiaeth o ddeunyddiau i gefnogi'r sector. Maent yn cynnwys:

- fideos astudiaeth achos gan bobl sy'n defnyddio gofal a chymorth, pobl gofrestredig a chyflogwyr

- fideo a chyflwyniad 'sut i' sy'n egluro'r broses gofrestru

- apiau cofrestru, canllawiau ymarfer a'r Côd i Gyflogwyr.

Wrth ymateb i bryderon y sectorau ynghylch y cymwysterau, cynlluniwyd tri llwybr cofrestru ar gyfer y gweithwyr gofal cartref. Sicrhawyd ein bod yn cydbwyso ein rôl diogelu'r cyhoedd gyda'n rôl yn cefnogi proffesiynoli'r gweithlu.

1,529

o weithwyr gofal cartref wedi'u cofrestru gyda ni ar 31 Mawrth 2019. Mae rhannau eraill y Gofrestr yn parhau i fod yn sefydlog

13,683

nifer o bobl ar y Gofrestr o Weithwyr Gofal Cymdeithasol ar 31 Mawrth 2019

Gadawodd **899 (7.8%)** o bobl y Gofrestr, sef gostyngiad o 338 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol

Addasrwydd i ymarfer

Dim ond cyfran fach iawn o'r personau cofrestredig sy'n ymddangos gerbron gwrandawiad addasrwydd i ymarfer terfynol, sy'n dangos bod y mwyafrif yn gweithio yn unol â'r safonau gofynnol fel y'u hamlinellir yn y *Côd Ymarfer Proffesiynol Gofal Cymdeithasol*.

Nod ein proses addasrwydd i ymarfer yw diogelu'r cyhoedd rhag y rhai hynny nad ydynt yn addas i ymarfer a sicrhau bod y gweithlu'n ymarfer i'r safonau uchaf. Os bydd gweithiwr yn methu â bodloni'r safonau hyn gellir ei ddileu o'r Gofrestr, sy'n golygu na fyddant yn gallu ymarfer yng Nghymru. Ym mhob achos, ein nod yw cyrraedd y canlyniad sy'n amddiffyn y cyhoedd orau ar y cyfle cyntaf posibl.

Mae natur yr atgyfeiriadau addasrwydd i ymarfer a dderbyniwn yn eang. Er enghraifft, camddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol, camgymeriadau o ran meddyginiaeth, a methiant i asesu, cofnodi neu ymweld â phobl sy'n defnyddio gofal a chymorth. Defnyddir canlyniadau ein hymchwiliadau a'n gwrandawiadau i gefnogi gwelliant parhaus yn y sector.

18

gwrandawiad terfynol a gynhaliwyd

10

o bobl wedi'u tynnu o'r Gofrestr

O'r **10** a ymddangosodd gerbron gwrandawiad terfynol ac a ddilëwyd o'r Gofrestr, roedd **5** yn weithwyr gofal preswyl i blant, roedd **3** yn rheolwyr cartrefi gofal i oedolion, a **2** yn weithwyr cymdeithasol.

212

nifer y personau cofrestredig y derbyniwyd honiadau yn eu cylch a oedd yn amau eu haddasrwydd i ymarfer a'u haddasrwydd i barhau ar y Gofrestr

132(62%)

o atgyfeiriadau sy'n ymwneud â phersonau cofrestredig a oedd yn destun prosesau disgyblu

50%

o atgyfeiriadau gan y gweithlu gofal preswyl i blant, y nifer uchaf o atgyfeiriadau

Atgyfeiriadau gweithwyr cymdeithasol cofrestredig	
0.7%	2018-19
1%	2017-18
2%	2016-17
1.7%	2015-16
1.8%	2014-15

Gweithio gyda chi i fod yn effeithiol

Strategaeth a llywodraethu

Gwnaethom ymrwymiad yn ein cynllun strategol 2017-22 i roi tystiolaeth ac adrodd ar effaith ein gwaith. Yn ystod y flwyddyn, cyhoeddwyd ein *Hadroddiad effaith* cyntaf, sydd wedi'i lawrlwytho bron 600 o weithiau. Rydym yn adolygu ac yn mireinio ein dangosyddion perfformiad hefyd er mwyn gwella'r ffordd rydym yn dangos ein cyfraniad at y sector gofal cymdeithasol a blynyddoedd cynnar.

Cawsom ein cynnwys yn Adolygiad yr Arglwydd Holmes fel enghraifft gadarnhaol o sefydliad a chanddo Fwrdd amrywiol a chynrychiadol, gan gydnabod proses recriwtio arloesol y Bwrdd. Mae llwyddiant ein dull o weithredu wedi arwain at Fwrdd amrywiol o 14 o bobl y mae 57 y cant ohonynt yn fenywod, tri yn anabl a'u hoedrannau'n amrywio o bobl yn eu 30au i bobl yn eu 70au.

Llesiant staff

Fel sefydliad gwasanaeth cyhoeddus, rydym wedi ymrwymo i adlewyrchu gwerthoedd gwasanaeth cyhoeddus Cymru yn y ffordd rydym yn gweithio gyda'r sector a sut rydym yn gweithio o fewn y sefydliad.

Gweithlu presennol

71.2%

28.8%

Recriwtio

Hysbysebu **28** o swyddi

Recriwtio i **27** o swyddi

Cadw

8.5%
Cyfradd trosiant staff

3.37%
Cyfradd absenoldeb salwch

Datblygu'r gweithlu

Rydym am i Gymru gael gweithlu gofal cymdeithasol, blynyddoedd cynnar a gofal plant digonol, medrus o ansawdd uchel

Strategaeth y gweithlu

Uchelgais *Cymru Iachach* yw bod y systemau iechyd a gofal cymdeithasol yn gweithio gyda'i gilydd fel na fydd pobl sy'n eu defnyddio yn sylwi pan fydd gwasanaethau'n cael eu darparu gan sefydliadau gwahanol. Bydd system ddi-dor o ofal iechyd a gofal cymdeithasol angen gweithlu sy'n darparu'r gofal gorau, waeth pwy sy'n cael eu cyflogi ganddynt ac ymhle y maent wedi'u lleoli.

Mewn ymateb i hyn, rydym wedi cynllunio cynllun ymgysylltu cadarn a chynhwysfawr i ddatblygu strategaeth gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol ar gyfer Cymru am y tro cyntaf. Bydd y wybodaeth a gasglwyd eleni yn arwain at ddatblygu strategaeth ddrafft ar gyfer y gweithlu, a fydd yn barod ar gyfer ymgynghori yn haf 2019. Cyhoeddir y strategaeth derfynol yn gynnar yn 2020.

Rydym wedi drafftio dau adroddiad ar:

- broffil y gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol
- polisi a bwriad strategol y dyfodol ar gyfer y sector iechyd a gofal cymdeithasol.

"Mae strategaeth y gweithlu'n gyfle i ni fod yn uchelgeisiol ac yn flaengar yn y ffordd rydym yn datblygu ein gweithlu presennol ac yn y dyfodol, gan wneud yn siŵr ein bod yn rhoi lle canolog i lesiant a phrofiad staff yn ein cynigion."

Alex Howells
Prif Weithredwr AaGIC

40+
cyfarfodydd grŵp cyfoedion

40+
cyfweliadau 1:1 gyda rhanddeiliaid

2
weminar

14
gweithdai ledled Cymru

1
arolwg ar-lein

Fframwaith sefydlu Cymru gyfan ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol

Datblygwyd a lansiwyd Fframwaith sefydlu Cymru gyfan ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol, mewn partneriaeth â gwasanaethau a sefydliadau ym maes iechyd, gofal cymdeithasol, dysgu seiliedig ar waith a darparwyr addysg bellach. Mae'r fframwaith sefydlu yn cynnwys yr egwyddorion a'r gwerthoedd, y wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar weithwyr i gyflawni eu gwaith yn gymwys yn ystod chwe mis cyntaf eu cyflogaeth. Mae Bwrdd Iechyd Hywel Dda yn gweithio'n agos ar hyn o bryd gyda chydweithwyr ym maes gofal cymdeithasol ar beilot i ddatblygu dulliau a rennir o ddarparu hyfforddiant i gefnogi'r broses o weithredu'r fframwaith sefydlu.

Fframwaith sefydlu ar gyfer y blynyddoedd cynnar a gofal plant

Er mwyn sicrhau dull gweithredu cyson ar draws y sector gofal cymdeithasol a'r blynyddoedd cynnar, fe wnaethom adnewyddu'r fframwaith sefydlu ar gyfer y blynyddoedd cynnar a gofal plant hefyd i gefnogi proses sefydlu sy'n seiliedig ar werthoedd ar gyfer y rhai sy'n gweithio yn y sector. Lansiwyd hwn gan y Gweinidog Plant, Pobl Hŷn a Gofal Cymdeithasol ym mis Hydref 2018, gyda chyfres o adnoddau ar-lein sydd ar gael drwy ein gwefan.

Bydd y fframwaith hwn yn darparu strwythur cadarn ar gyfer sefydlu mewn lleoliadau blynyddoedd cynnar a gofal plant, ac mae'n dangos yn glir i weithwyr newydd pa wybodaeth a sgiliau y bydd angen iddynt eu dangos yn ystod eu chwe mis cyntaf mewn cyflogaeth. Bydd hyn yn creu sylfaen gadarn i helpu gweithwyr newydd ddatblygu eu harferion a'u gyrfaoedd yn y dyfodol, yn ac ar draws y sectorau blynyddoedd cynnar a gofal plant.

Mae'n rhoi meincnod clir i gyflogwyr hefyd o'r wybodaeth, y sgiliau a'r gwerthoedd proffesiynol sydd angen i weithwyr newydd eu dangos i sicrhau eu bod yn ddiogel ac yn gymwys i ymarfer, yn ystod y cam hwn o'u datblygiad.

Camu Ymlaen i Reoli

Yn ystod 2018-19, bu 200 o ddysgwyr yn cymryd rhan mewn rhaglen i ddarpar reolwyr o'r enw Camu Ymlaen i Reoli. Mewn cydweithrediad â Phrifysgol De Cymru, cyflwynwyd seremoni wobrwyo ar y cyd i fwy na 80 o ddysgwyr a oedd wedi ennill y dyfarniad yn ystod y cyfnod hwn. Mae cynlluniau ar y gweill ar gyfer seremoni debyg ym mis Rhagfyr 2019 i gydnabod gweddill y dysgwyr. Rydym wrthi'n cynnal ymchwil hefyd i ddeall a yw'r graddedigion wedi symud i swyddi rheoli. Bydd hwn wedi'i gwblhau erbyn mis Mawrth 2020.

> "Gwnaeth cwblhau Camu Ymlaen i Reoli wella fy ngwybodaeth, a rhoddodd hyn yr hyder i mi wneud cais am swyddi uwch."
> **Carfan dau**

> "Ar ôl cwblhau Camu Ymlaen i Reoli, fe symudais ymlaen o fod yn weithiwr gofal i uwch weithiwr gofal, ac rwy'n ddirprwy reolwr erbyn hyn. Rwy'n credu bod fy nghynnydd yn ganlyniad i gwblhau'r cwrs Camu Ymlaen i Reoli."
> **Carfan dau**

Rhaglenni datblygu cenedlaethol

Rydym yn parhau i gefnogi rheolwyr mewn awdurdodau lleol drwy gyflwyno rhaglenni rheoli hyfforddiant a dysgu ar gyfer swyddi strategol, canol a rheolwr tîm. Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth â Chymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a'r Sefydliad Gofal Cyhoeddus ar greu amgylcheddau dysgu, myfyriol a datrys problemau i staff.

> "Yn gyffredinol mae bod yn uwchreolwr yn golygu nad oes gennych chi fawr o amser i oedi a myfyrio. Cryfder y rhaglen i mi oedd dod ynghyd gyda chymheiriaid i rannu materion, datrys problemau ac adeiladu rhwydwaith cefnogol ac effeithiol parhaus."
>
> "Fel rheolwr tîm newydd ei benodi mae'r rhaglen hon yn fy helpu i lunio fy arddull reoli a chanolbwyntio fy syniadau ar lunio'r tîm."
>
> "Mae'n bleserus ac yn procio'r meddwl. Wedi'i strwythuro'n dda iawn ac mae'r hwyluswyr yn creu amgylchedd dysgu."

Denu a recriwtio – ymgyrch Gofalwn Cymru

Bydd Cymru angen miloedd yn fwy o bobl i weithio mewn swyddi gofalu gydag oedolion a phlant erbyn 2030 er mwyn ymateb i'r galw cynyddol am wasanaethau gofal a rhoi cymorth i gymunedau ledled y wlad. Yn ystod y flwyddyn, buom yn gweithio gyda sefydliadau o bob rhan o'r maes gofal cymdeithasol, blynyddoedd cynnar a gofal plant i lansio ymgyrch genedlaethol o'r enw Gofalwn Cymru (www.gofalwn.cymru).

Mae'r ymgyrch yn gydweithrediad rhwng sefydliadau blaenllaw sy'n cynrychioli'r sector gofal cymdeithasol a blynyddoedd cynnar, yn ogystal â chyrff cenedlaethol sy'n ymwneud â chyngor gyrfaoedd a chwilio am swyddi.

Mae'n rhan o strategaeth hirdymor i ddenu a chadw'r bobl sydd â'r sgiliau priodol i ddarparu gofal a chymorth di-dor o safon uchel i bobl Cymru. Mae'r ymgyrch yn amlygu ehangder y cyfleoedd gyrfaol ym maes gofal, o warchodwyr plant ac ymarferwyr meithrin i gydlynwyr gofal cartref a rheolwyr cartrefi gofal.

"Mae PACEY Cymru wedi cefnogi datblygiad ymgyrch Gofalwn Cymru ac yn parhau i weithio'n agos i hyrwyddo'r ymgyrch yn dilyn y lansiad. Rydym wedi cynnwys hyn yn ein cynllun cyfathrebu ar gyfer y misoedd sydd i ddod ac mae'r gwaith ymgysylltu hyd yma wedi bod yn gryf. Mae'r fideos a gynhyrchwyd yn ysbrydoli eraill, yn ogystal â hyrwyddo'r swyddi i'r rhai sy'n ystyried ymuno â'r sector. Mae hefyd wedi creu ymdeimlad o falchder yn eu swydd gan y rhai sy'n gweithio yn y sector ar hyn o bryd. Chwaraewyd y fideos yn ein digwyddiad gwarchodwyr plant diweddar yng Nghaerdydd ac fe gawsant dderbyniad hynod o dda."
PACEY Cymru

"Pa ffordd well i ddangos pa mor foddhaus ac amrywiol yw gyrfa ym maes gofal cymdeithasol a blynyddoedd cynnar, na gweld pobl yn rhannu eu profiadau go iawn yn ymgyrch Gofalwn Cymru yng Nghymru."

Jonathan Griffiths
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Sir Benfro ac arweinydd gweithlu ADSS Cymru

Ystadegau'r ymgyrch Gofalwn Cymru

Amcangyfrif o'r cyrhaeddiad ar gyfer y newyddion a gawsom yw ychydig o dan **4 miliwn**

9
darn unigol wedi ei ddarlledu

29
darnau o ddarllediadau print

2,507 ymgysylltiadau uniongyrchol â'r cyfryngau cymdeithasol

798
dilynwyr/ wedi hoffi ar draws pob sianel

3,347
golygfeydd fideo ar draws pob sianel – gyda Twitter (@GofalwnCymru) yn ennill y mwyaf golygfeydd fideo

Mae hashtag #WeCareWales a #GofalwnCymru wedi cael ei ddefnyddio mewn **127** post

Cymraeg Gwaith

Rydym yn parhau i gefnogi'r gweithlu wrth iddynt ddatblygu eu sgiliau iaith Gymraeg, a'u gwybodaeth a'u dealltwriaeth o ddwyieithrwydd i'w helpu darparu gofal o ansawdd uchel i bobl yn eu dewis iaith.

Yn ystod y flwyddyn, buom yn gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol ar raglen i helpu gweithwyr gofal cymdeithasol i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg yn eu gwaith o ddydd i ddydd. Gwnaethom hyn trwy gefnogi mwy na 170 o ddysgwyr i ymgymryd â chyrsiau iaith Gymraeg naill ai wyneb yn wyneb neu ar-lein. Byddwn yn gwerthuso effaith y rhaglen hon ar ddechrau 2019-20.

5,670 o bobl yn ymwneud â gwobrau

1,881 wedi derbyn gwobr

3,486 yn parhau i 2019-20

303 wedi tynnu allan

132,834 o lefydd hyfforddi wedi'u gynnig

107,031 o lefydd hyfforddi wedi'u dderbyn

81% oedd y cyfartaledd presenoldeb

20 awdurdod lleol yn noddi myfyrwyr gradd gwaith cymdeithasol

77,341 o lefydd wedi mynd i'r sector statudol

16,466 o lefydd wedi mynd i'r sector preifat

3,734 o lefydd wedi mynd i'r trydydd sector

Buddsoddi yn y gweithlu

Buddsoddwyd £10.9 miliwn i gefnogi'r gweithlu gofal cymdeithasol, fel bod ganddynt y wybodaeth, y sgiliau, y ddealltwriaeth a'r dull gweithredu cywir i ddarparu gofal a chymorth da.

Roedd hyn yn cynnwys £7.13 miliwn a dalwyd i awdurdodau lleol drwy Grant Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru (SCWWDP), gyda £3.06 miliwn o gyllid awdurdodau lleol fel arian cyfatebol. Mae'r awdurdodau lleol hefyd wedi buddsoddi £2.69 miliwn arall i ddatblygu a hyfforddi'r gweithlu.

Arwain a chefnogi gwella

Rydym eisiau gwell canlyniadau i blant ac oedolion sy'n dibynnu ar ofal a chymorth, eu teuluoedd a'u gofalwyr

Fframwaith gwella

Mae cydnabod gwella yn fater i bawb ac mae'n golygu bod gofyn i ni a'n partneriaid weithio'n wahanol. Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi llunio ein *Fframwaith gwella*, sy'n dangos sut byddwn yn cyflawni ein nod o arwain a chefnogi gwelliannau ym maes gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Rydym yn gwneud ein holl waith gwella mewn partneriaeth. Mewn rhai meysydd, rydym yn cyflawni gwaith arweiniol ar lefel genedlaethol i gefnogi gwelliannau i wasanaethau, ac mewn meysydd eraill rydym yn cyflawni rôl gefnogol, rôl ddylanwadu neu un gydweithredol. Mae pob un ohonynt yr un mor bwysig â'i gilydd.

Gofal a Chymorth yn y Cartref

Yn ein trydedd flwyddyn o arwain y gwaith o weithredu'r *Cynllun Strategol Gofal a Chymorth yn y Cartref*, rydym wedi bod yn gweithio'n galed i ddatblygu a chynnal ein partneriaethau, gan fod y cynllun yn nodi amrywiaeth o gamau gweithredu, ac yn cysylltu â mwy na 20 o raglenni gwaith perthnasol sy'n effeithio ar ofal a chymorth yn y cartref. Fe wnaethom feithrin dysgu a rennir a chefnogi cynnydd a gwelliant drwy roi cyfleoedd i randdeiliaid rannu eu llwyddiannau, eu heriau a'u dysgu drwy'r grwpiau sy'n goruchwylio ac yn cefnogi'r gwaith hwn.

Mae'r tri is-grŵp sy'n canolbwyntio ar gomisiynu, y gweithlu a'r cymorth a ddarperir gan ofalwyr a chymunedau wedi parhau i gyfarfod. Mae cadeiryddion yr is-grwpiau yn cyfarfod yn rheolaidd i sicrhau dull cyson sy'n parhau'n gredadwy gyda ffocws iddo.

Dementia

Rydym yn aelod gweithgar o'r grŵp cenedlaethol sy'n goruchwylio Cynllun Gweithredu Cenedlaethol Cymru ar Ddementia. Rydym wedi bod yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Cymdeithas Alzheimer a phartneriaid eraill i ddatblygu'r camau dysgu a datblygu. Yn ystod y flwyddyn cawsom y dasg o sefydlu is-grŵp i ganolbwyntio ar y gweithlu. Un o'r darnau cyntaf o waith y byddwn yn bwrw ymlaen â hi yn 2019-20 yw deall pa hyfforddiant dementia sy'n cael ei ddarparu ar draws iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru, fel y gallwn adeiladu ar yr adnoddau presennol a'u cysoni.

Cefnogi'r newid i waith cymdeithasol sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau

Mewn partneriaeth ag Achieving Sustainable Change (ASC) Ltd, rydym wedi cynnig cymorth datblygu sgiliau i wasanaethau cymdeithasol a'u partneriaid. Er mwyn rhoi unigolion a theuluoedd wrth wraidd ein gwasanaethau gofal a chymorth, mae angen newid diwylliant nid yn unig gan weithwyr rheng flaen, ond hefyd gan eu sefydliadau ac uwch arweinwyr yn enwedig. Rhaglen waith hirdymor yw hon i gefnogi'r newid sydd ei angen, sydd wrth wraidd y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae gwerthusiad ffurfiol o'r rhaglen yn cael ei gynnal ar hyn o bryd a bydd yn cael ei gyhoeddi'n gynnar yn y flwyddyn ariannol newydd.

Ymchwilio i brofiad plant a phobl ifanc mewn llety diogel

Cynhaliwyd darn o waith i'n helpu ni i ddeall lleisiau a phrofiadau plant yn well, ac i helpu i lywio datblygiad polisi ac ymarfer yng Nghymru. Rydym wedi gweithio ac ymgysylltu â nifer o sefydliadau, ac yn bwysicaf oll â phobl ifanc sydd wedi byw mewn llety diogel. Mae rhai negeseuon cryf am eu profiadau a fydd yn cael eu rhannu â llunwyr polisïau a'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn Llywodraeth Cymru.

Strategaeth ymchwil a datblygu gofal cymdeithasol i Gymru

Aethom ati eleni i weithio gyda'n partneriaid i ddatblygu a sefydlu cynllun i weithredu'r *Strategaeth ymchwil a datblygu Gofal Cymdeithasol i Gymru 2018-2023*, a lansiwyd ar ddiwedd 2017-18.

Ein rôl yw arwain Grŵp Gweithredu'r Strategaeth, sy'n cynnwys partneriaid o Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru, ac Ysgol Ymchwil Gofal Cymdeithasol Cymru. Gyda'n gilydd rydym wedi cynhyrchu cynllun gweithredu ar gyfer y strategaeth.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi canolbwyntio ar ddatblygu a chryfhau ein trefniadau partneriaeth strategol gydag Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru ac Ysgol Ymchwil Gofal Cymdeithasol Cymru. Yn ogystal, trwy fentrau newydd, rydym wedi meithrin cysylltiadau newydd o ran ymchwil gyda Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a byrddau partneriaeth rhanbarthol, ac academyddion ledled prifysgolion Cymru.

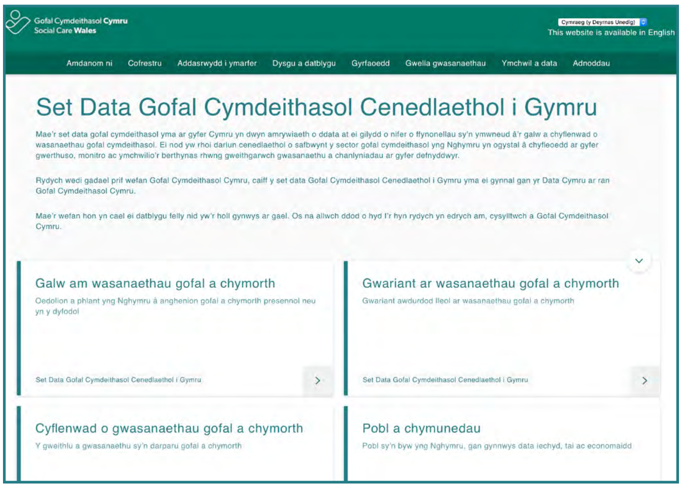

Set Ddata Cenedlaethol Gofal Cymdeithasol

Cyhoeddwyd ein Set Ddata Cenedlaethol Gofal Cymdeithasol yn ystod y flwyddyn, sy'n ceisio dod â data gofal cymdeithasol ynghyd mewn un man er mwyn rhoi darlun o sut mae'r sector gofal cymdeithasol yn perfformio yng Nghymru. Sefydlwyd grŵp cynghori, gan ddod â phartneriaid o ofal cymdeithasol at ei gilydd, i'n helpu i gynllunio a datblygu'r set ddata. Buom yn gweithio'n agos gyda Data Cymru ac Arolygiaeth Gofal Cymru i sicrhau bod data ar gael ar nifer o wasanaethau gofal a chymorth a reoleiddir yng Nghymru fesul awdurdod lleol.

Ym mis Mawrth 2019, ailgyhoeddwyd data gwariant awdurdodau lleol o StatsCymru yn y set ddata. Rydym wedi parhau i ddatblygu'r set ddata, trwy ychwanegu gwybodaeth am ddiagnosis iechyd ar gyfer dementia, iechyd meddwl ac anableddau dysgu o ddata'r Fframwaith Ansawdd a Chanlyniadau.

Rydym wedi datblygu prototeip hefyd o'r ffordd y gellid datblygu'r set ddata i wella ei hymarferoldeb. Byddwn yn parhau i ddatblygu'r set ddata gyda phartneriaid yn 2019-20 i'n helpu ni i ddeall pa ystadegau eraill sydd eu hangen a pha ddadansoddiad o'r ystadegau cyfredol y dylid ei wneud.

Yn ogystal, buom yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Y Sefydliad Gofal Cyhoeddus a Data Cymru i drosglwyddo Daffodil Cymru i ni. Adnodd ar-lein yw Daffodil Cymru sy'n nodi'r galw posibl am wasanaethau gofal a chymorth yn seiliedig ar ragamcanion poblogaeth y dyfodol o bobl sy'n byw gydag amrywiaeth o gyflyrau iechyd.

Edrych ymlaen 2019-20

Gan edrych ymlaen at ein rhaglen waith yn 2019-20, byddwn yn parhau i weithio gyda phobl sy'n defnyddio gofal a chymorth, a sefydliadau i arwain a chefnogi gwelliant mewn gofal cymdeithasol. Byddwn yn parhau i gydweithio â phartneriaid allweddol i ddatblygu'r weledigaeth hirdymor ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol di-dor yng Nghymru.

Mae ein blaenoriaethau ar gyfer 2019-20 yn cynnwys:

- gweithio gydag AaGIC i ddatblygu strategaeth gweithlu ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol
- cofrestru gweithwyr gofal cartref a pharatoi ar gyfer cofrestru grwpiau o weithwyr gofal cymdeithasol eraill
- gweithio gyda Cymwysterau Cymru ac AaGIC i lansio'r cymwysterau iechyd a gofal cymdeithasol, a blynyddoedd cynnar a gofal plant newydd
- datblygu ein rôl newydd, estynedig mewn perthynas â gweithlu'r blynyddoedd cynnar
- gweithio gyda phartneriaid, codi proffil y sector gofal cymdeithasol, a'r blynyddoedd cynnar a gofal plant drwy'r ymgyrch Gofalwn Cymru
- parhau i fwrw ymlaen â'n cynlluniau gwella cenedlaethol fel y cytunwyd
- parhau i gefnogi agendâu allweddol Llywodraeth Cymru, megis mynd i'r afael ag unigrwydd ac unigedd, yr economi sylfaenol a'r ardoll gofal cymdeithasol, a chyfrannu at waith sy'n datblygu a trafodaethau ynghylch sefydlu parch cydradd i iechyd a gofal cymdeithasol.

Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government